«بیت‌الله ستاریان» با محتوم دانستن شکست نهضت ملی مسکن در اقتصادی با توسعه منفی:

پول اولیه متقاضیان اکنون برای خرید ۲ متر خانه هم کافی نیست!

رامتین موثق

رامتین موثق

طرح پرطمطراق نهضت ملی مسکن که در دولت رئیسی کلید خورد به چهارمین سال خود وارد شد؛ وعده‌ای که اکنون به یکی از تعهدات دولت تبدیل شده است و دولت را مکلف کرده که سالانه ۱ میلیون واحد مسکونی در کشور بسازد. اما با گذشت ۴ سال از آغاز این طرح، شواهد نشان می‌دهد اختلاف فاحشی میان وعده اولیه و نتایج کار وجود دارد به صورتی که در طول این مدت، تنها ۴۱ هزار واحد آماده و تکمیل شده است.

به اعتقاد برخی، یکی از اصلی‌ترین موانع تحقق اهداف این طرح ملی، عدم همراهی نظام بانکی در پرداخت تسهیلات مصوب است. مطابق قانون جهش تولید مسکن، بانک‌ها موظف بوده‌اند سالانه ۲۰ درصد از کل تسهیلات پرداختی خود را به حوزه مسکن اختصاص دهند، اما بخش قابل توجهی از شبکه بانکی یا منابع لازم را به این حوزه تزریق نکرده یا در فرآیند پرداخت وام، شرایط و سخت‌گیری‌هایی ایجاد کرده‌اند که منجر به کندی روند ساخت‌وساز و سردرگمی متقاضیان شده است.

برخی از همان ابتدای شروع نهضت ملی مسکن تاکید داشتند که فلسفه وجودی این طرح موفقیت نیست و نمی‌توان تنها بانک‌ها را عامل شکست این پروژه دانست.

سهم ۳ درصدی بانک‌ها در پرداخت تسهیلات نهضت ملی مسکن

در همین رابطه، فرشید ایلاتی، کارشناس بازار مسکن، در گفت‌وگو با مهر، با اشاره به طرح نهضت ملی مسکن طی یک سال اخیر، اظهار کرد: «عملکرد یک سال گذشته وزارت راه و شهرسازی در حوزه مسکن، به ویژه نهضت ملی مسکن، مثبت نبوده است. بانک‌ها همکاری لازم را نداشته‌اند و عملکرد نظام بانکی به زیر ۳ درصد رسیده است.»

او افزود: «بخش عمده این ۳ درصد تنها به بانک مسکن اختصاص دارد، اما در مجموع نظام بانکی در یک سال گذشته همکاری مؤثری نداشته است. از حدود ۹۵۰ هزار پروژه معرفی شده در بانک‌ها، حداقل ۵۰ درصد هنوز هیچ تسهیلاتی دریافت نکرده‌اند و پیگیری‌های انجام شده نیز نتیجه‌ای نداشته است.»

ایلاتی بیان کرد: «این وضعیت باعث می‌شود پروژه‌هایی که می‌توانست امسال با متری ۱۰ میلیون تومان تکمیل شود، سال آینده به دلیل تورم و افزایش هزینه‌ها به متری ۱۵ تا ۱۶ میلیون تومان یا بیشتر برسد. در نتیجه، دولت با چالش مواجه است و پروژه‌های نیمه تمام نیازمند تامین منابع مالی بیشتر برای تکمیل خواهند بود.»

تحلیلگر ارشد حوزه مسکن: با توجه به وضعیت بانک‌ها و تورم، امکان پرداخت تسهیلات تحمیلی و تکلیفی نهضت ملی مسکن وجود ندارد اما به فرض مثال، اگر همه بانک‌ها تمام قد حضور پیدا کنند، کمتر از ۱۰ درصد مشکل حل می‌شود. همچنین بخش خصوصی به عنوان متولی مسکن و تولید ساختمان، دسترسی به هیچکدام از دیگر ابزارهای ساخت مسکن نظیر بازار اوراق، بازارهای رهنی، ثانوی و... ندارد بنابراین قادر به تولید نیست

این کارشناس گفت: «همچنین سامانه ثبت‌نام نهضت ملی مسکن متوقف شده است، در حالی که زمین موجود است و متقاضیان می‌توانند اقدام کنند. اگر هدف جذب متقاضی است، سامانه باید فعال باشد. به ویژه در شرایط کنونی، با توجه به مهاجرت از کلان شهرها، فرصت مناسبی برای رونق سرمایه‌گذاری در شهرهای کوچک و میانی فراهم شده است. بنابراین، سامانه باید باز باشد تا افرادی که تمایل به ثبت‌نام دارند، بتوانند اقدام کنند و این جریان رونق مسکن ایجاد شود.»

انتظار بیهوده ساخت ۱ میلیون مسکن

یک تحلیلگر ارشد حوزه مسکن در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، درباره علل اختلاف فاحش وعده و عملکرد در نهضت ملی مسکن، گفت: ۱ میلیون واحد مسکونی، حدود ۴ درصد از کل زیرساخت‌های کشور است. به عبارتی ۱ میلیون واحد مسکونی حدوداً یک بیست‌وسوم از کل واحدهای مسکونی کشور است.

بیت‌الله ستاریان بیان داشت: اگر سالانه ۱ میلیون واحد مسکونی ساخته شود، باید سالانه ۴ تا ۵ درصد به مجموع مسکن کشور اضافه شود. در این شرایط، نیاز به امکانات جانبی واحدها نظیر مدرسه، فضای آموزشی، فضای بهداشتی، تفریحی و... نیز به وجود می‌آید. پس اگر یک متر مربع واحد مسکونی ساخته شود، به یک متر مکعب فضای خدماتی نیز نیاز داریم.

بیت‌الله ستاریان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: متقاضیان نهضت ملی مسکن در همان ابتدای ثبت‌نام با پول خود می‌توانستند یک واحد ۴۰ متری بخرند اما با گذشت زمان، با همان پول دیگر قادر به خرید ۲ متر مسکن هم نیستند چرا که تا متقاضیان اولین قسط را بدهند، قیمت ساخت مسکن ۲ برابر شده است. این روند افزایش قیمت ساخت مسکن ادامه پیدا می‌کند و در نهایت دولت می‌ماند با یک گروه متقاضی که مطالبه‌گر هم است و به دلیل انتظار این متقاضیان، بازار مسکن کشور هم به‌هم می‌ریزد

او افزود: وقتی در کنار واحدهای مسکونی این امکانات و فضاها هم ایجاد شد، نیاز به زیرساخت‌های جدیدی نظیر گاز، برق، آب، اتوبان، جاده و... به وجود می‌آید. به این ترتیب وقتی یک متر مربع واحد مسکونی ساخته می‌شود، دولت باید هزینه سه متر مربع را تامین کند. بنابراین در کنار ساخت مسکن باید کل ظرفیت تاسیسات، نیروگاه‌ها، زیرساخت‌ها، فضاهای اداری و... ۴ درصد توسعه پیدا کند.

این استاد دانشگاه خاطرنشان کرد: ۴ درصد توسعه عمرانی نیازمند رشد اقتصادی ۲ رقمی است اما در اقتصاد ایران، که در حال درجا زدن و روند توسعه نیز منفی است، چطور باید انتظار داشت که سالانه یک میلیون مسکن ساخته شود؟

دولت قادر به ساخت مسکن نیست

ستاریان درباره دیگر عوامل شکست نهضت ملی مسکن تاکید کرد که دولت اصلا قادر به ساخت مسکن نیست.

او توضیح داد: نه تنها در ایران، بلکه در هیچ کجای دنیا دولت موفق به مسکن‌سازی نشده است. در تاریخ دولت‌های دنیا دولتی را سراغ نداریم که توانسته باشد چندین هزار واحد مسکونی در سال بسازد.

این کارشناس اقتصاد مسکن، ادامه داد: البته جامعه ایران به سالانه ۱ میلیون واحد مسکونی نیاز دارد، اما این نیاز را بخش خصوصی باید رفع کند چون ۹۵ تا ۹۷ درصد صنعت ساخت‌وساز در اختیار بخش خصوصی است. حتی در جوامعی که توسعه‌یافته هستند و مشکل مسکن ندارند، بیش از ۲ تا ۳ درصد صنعت ساختمان در اختیار دولت‌ها نیست. در کشورهای توسعه یافته، دولت تنها تعدادی محدود واحد مسکونی برای جامعه هدف خود می‌سازد زیرا در دهک‌های پایین گروه کوچکی صاحب مسکن نیستند و اگر دولت برای آن‌ها مسکن نسازد، بی‌خانمان و کارتن‌خواب می‌شوند.

جامعه ایران تا حداقل ۱۵ سال آینده، سالانه به ۱ میلیون تا ۱ میلیون و ۲۰۰ هزار واحد مسکونی نیاز دارد و اگر چنین نیازی رفع نشود، اولا پدیده‌هایی نظیر کارتن‌خوابی رواج پیدا می‌کند و ثانیا، مسکن آنقدر گران می‌شود که مهاجرت معکوس یا منفی رخ می‌دهد اما از طرف دیگر هم در اقتصاد ایران امکان ساخت سالانه ۱ میلیون مسکن موجود نیست چرا که ۴ درصد توسعه عمرانی در اقتصادی که رشد و توسعه ندارد، امکان‌پذیر نیست

ستاریان تصریح کرد: دولت طبیعتا وقتی می‌خواهد سالانه یک میلیون واحد مسکونی بسازد، باید به اندازه ۳ میلیون واحد مسکونی در تمام ساختار وزارتخانه‌ها، از وزارت نیرو گرفته تا راه و شهرسازی، بودجه تعریف کند و با محاسبه این رقم می‌توان دریافت که اصلا چنین بودجه‌ای در کل کشور تعریف نشده است.

به اعتقاد او، جامعه ایران تا حداقل ۱۵ سال آینده، سالانه به ۱ میلیون تا ۱ میلیون و ۲۰۰ هزار واحد مسکونی نیاز دارد و اگر چنین نیازی رفع نشود، اولا پدیده‌هایی نظیر کارتن‌خوابی رواج پیدا می‌کند و ثانیا، مسکن آنقدر گران می‌شود که مهاجرت معکوس یا منفی رخ می‌دهد اما از طرف دیگر هم در اقتصاد ایران امکان ساخت سالانه ۱ میلیون مسکن موجود نیست چرا که ۴ درصد توسعه عمرانی در اقتصادی که رشد و توسعه ندارد، امکان‌پذیر نیست.

تسهیلات بانکی تنها یکی از ۱۵ ابزار ساخت مسکن است

این استاد دانشگاه در ادامه، درباره نقش پرداخت نشدن تسهیلات بانکی در شکست نهضت ملی مسکن، مطرح کرد: در همه اقتصادهای دنیا، تسهیلات بانک‌ها تنها یکی از ابزارهای مالی تولید مسکن است، نه همه ابزارها.

ستاریان توضیح داد: تسهیلات بانکی یکی از ۱۵ ابزاری است که در بخش مسکن وجود دارد و این ابزار در نهایت زیر ۱۰ درصد اثرگذاری دارد. مابقی ابزارها، بازار اوراق، بازارهای رهنی، ثانوی و... هستند که این ابزارها در ساختار اقتصاد سیاسی ما همخوانی و قابلیت پیاده‌سازی ندارند.

او تاکید کرد: با توجه به وضعیت بانک‌ها و تورم، امکان پرداخت این تسهیلات تحمیلی و تکلیفی وجود ندارد اما به فرض مثال، اگر همه بانک‌ها تمام قد حضور پیدا کنند، کمتر از ۱۰ درصد مشکل حل می‌شود.

این تحلیلگر اقتصاد مسکن تصریح کرد که بخش خصوصی به عنوان متولی مسکن و تولید ساختمان، دسترسی به هیچکدام از دیگر ابزارهای ساخت مسکن ندارد بنابراین قادر به تولید نیست.

افزایش نارضایتی با طرح‌های دولتی مسکن

ستاریان در پاسخ به این سوال که «با وجود گذشت بیش از ۱ دهه از مسکن مهر، همچنان دولت به عهد خود وفا نکرده است و گروه زیادی از متقاضیان به شدت از این روند ناراضی هستند؛ آیا احتمال تکرار این تجربه در نهضت ملی مسکن وجود دارد؟»، اظهار کرد: قدر مسلم غیر از این نخواهد شد.

او ادامه داد: دولت در ابتدا ۴ میلیون نفر را ثبت‌نام کرد و در ادامه، ۲ تا ۳ میلیون نفر به بهانه‌های مختلف از طرح کنار گذاشته شدند. چند میلیون نفر باقی ماندند و دولت به این افراد باقی مانده وعده داد که به یک قیمت مشخص به آن‌ها واحد را تحویل بدهد اما تا متقاضیان اولین قسط را بدهند، قیمت ساخت مسکن ۲ برابر شده است. این روند افزایش قیمت ساخت مسکن ادامه پیدا می‌کند و در نهایت دولت می‌ماند با یک گروه متقاضی که مطالبه‌گر هم است و به دلیل انتظار این متقاضیان، بازار مسکن کشور هم به‌هم می‌ریزد.

به گفته این کارشناس حوزه مسکن، متقاضیان در همان ابتدای ثبت‌نام با پول خود می‌توانستند یک واحد ۴۰ متری بخرند اما با گذشت زمان، با همان پول دیگر قادر به خرید ۲ متر مسکن هم نیستند و این خود به افزایش نارضایتی و مطالبه‌گری دامن می‌زند.

ستاریان در پایان خاطرنشان کرد: نهضت ملی مسکن به سرنوشت مسکن مهر دچار خواهد شد چرا که چنین طرح‌هایی هرگز پتانسیل موفقیت ندارند.

خبر اقتصادی

نشانه‌ای آشکار از ورود اقتصاد به رکودی عمیق؛
کاهش تعداد و ارزش ریالی تراکنش‌های بانکی

آمار خرداد ماه شاپرک نشان می‌دهد برای نخستین بار طی سال‌های اخیر تعداد تراکنش‌ها نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش یافته است؛ نشانه‌ای آشکار از ورود اقتصاد ایران به رکودی عمیق که کارشناسان علت آن را در سیاست نرخ بهره بالا نیز جست‌وجو می‌کنند. به گزارش تسنیم، ارزش ریالی تراکنش‌ها نیز وضعیتی مشابه را تجربه کرده و همانند دوران جنگ ۱۲ روزه دچار افت محسوسی شده است. این شرایط برای کسب‌وکارها معنایی جز رکود ندارد.

معاون هماهنگی توزیع توانیر عنوان کرد:
توقف سرمایه‌گذاری و اجرای ناقص قوانین؛ دلایل اصلی ناترازی برق

معاون هماهنگی توزیع توانیر با اشاره به دلایل بروز ناترازی در بخش برق طی سال‌های اخیر گفت: توقف چرخه سرمایه‌گذاری در تولید و اجرای ناقص قوانین مصوب مجلس، نقش اساسی در وضعیت کنونی شبکه برق کشور داشته است. به گزارش ایلنا، محسن ذبیحی تاکید کرد: مصوبه تثبیت قیمت حامل‌های انرژی از سال ۱۳۸۴ تا حدود یک دهه مانع از سرمایه‌گذاری جدید در بخش تولید و آثار آن به مرور از سال ۱۳۹۰ به بعد نمایان شد. این روند در نهایت از سال ۱۳۹۷ منجر به خاموشی‌های ناخواسته شد.

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس:
قیمت تضمینی گندم زیر ۳۳ هزار تومان برای کشاورز صرفه اقتصادی ندارد

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس مطرح کرد: اگر قیمت تضمینی گندم تعیین شده برای سال آینده زیر ۳۳ هزار تومان باشد به هیچ عنوان برای کشاورز صرفه اقتصادی نخواهد داشت و با توجه به شرایط امسال سطح زیر کشت این محصول کاهش قابل توجهی خواهد داشت. اسفندیار عبداللهی در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز، اظهار داشت: پارسال قیمت را با عجله و اول پاییز که زمان کشت گندم بود، اعلام کردند ولی اکنون کمیسیون کشاورزی فوریت تعیین کرده است که قیمت تضمینی گندم سریع‌تر تصمیم‌گیری و اعلام شود و همه جوانب در زمان تعیین آن در نظر گرفته شود.

یک نماینده مجلس:
خرید پنل‌های خورشیدی توسط بدهکارترین افراد صورت می‌گیرد

نماینده رودبار در مجلس اعلام کرد: اخباری وجود دارد که خرید پنل‌های خورشیدی توسط شرکت‌های تخصصی انجام نمی‌شود، بلکه به دست افرادی که بدهکارترین افراد هستند صورت می‌گیرد، لازم است که شخص رئیس جمهور و وزیر نیرو ورود کنند. به گزارش فارس، مهرداد گودرزوند چگینی، در نشست علنی روز گذشته مجلس در تذکر شفاهی، گفت: قطعاً اگر دولت ورود پیدا نکند و متولی این بحث وزارت نیرو نباشد باعث ایجاد فساد می‌شود.

معاون وزیر کشاورزی خبر داد:
محموله گندم روسی در راه ایران

معاون وزیر جهاد کشاورزی با اشاره به وضعیت مطلوب ذخایر کالاهای اساسی اعم از گندم، شکر، برنج و روغن خوراکی در کشور، گفت: با تدابیری که برای اختلاط گندم داخلی و وارداتی اندیشیده‌ایم، آرد با استاندارد ۱۰۳ یا همان آرد مرغوب، تحویل نانوایی‌ها شود. سعید راد در گفت‌وگو با ایلنا، به وضعیت ذخایر گندم در کشور نیز اشاره کرد و خبر داد: گندم مورد نیاز کشور نیز تا پایان سال تامین است و تدابیری برای گندم اندیشیده‌ایم تا اختلاط گندم تولید داخل با گندم وارداتی انجام شود. در همین راستا، برای اختلاط گندم در راستای تامین ذخایر استراتژیک نیز از روسیه خرید انجام داده‌ایم و این محموله‌ها در راه ایران هستند.

برخلاف ادعای فعالان صنفی:
ثباتی در بازار گوشت قرمز مشاهده نمی‌شود

با وجود ادعای فعالان صنفی درباره ثبات نسبی قیمت گوشت، بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد که قیمت‌ها همچنان روند صعودی دارند و مدیرعامل اتحادیه سراسری تعاونی‌های کشاورزی، کمبودنهاده‌های دامی و برخی سیاست‌های ناکارآمد را عوامل اصلی گرانی عنوان کرد. به گزارش ایسنا، مردم نیز در این میان برخی هنوز در تلاش هستند تا پروتئین مورد نیاز خود را به میزان کمتر از گذشته از طریق گوشت قرمز تامین کنند و برخی دیگر نیز قدرت خرید ندارند و کم‌رونقی بازار این محصول نشان از کاهش قدرت خرید مردم دارد.

رئیس کل دادگستری هرمزگان:
۵ شناور حامل سوخت قاچاق در خلیج فارس توقیف شد

رئیس کل دادگستری هرمزگان از توقیف پنج فروند شناور و دو دستگاه خودروی فعال در زمینه قاچاق سوخت در شهرستان میناب خبر داد. به گزارش فرارو، مجتبی قهرمانی در تشریح جزئیات این خبر، گفت: در راستای اجرای طرح ضربتی مبارزه با قاچاق سازمان یافته سوخت و فرآورده‌های نفتی در سطح استان، با هماهنگی دادستان عمومی و انقلاب شهرستان میناب به منظور جلوگیری از هدر رفت سرمایه‌های ملی، مأموران پایگاه دریایی مستقر در این شهرستان موفق شدند ضمن اطلاع از انتقال محموله‌های بزرگ سوخت قاچاق در سواحل و خورهای این شهرستان نسبت به مقابله با قاچاقچیان اقدام کنند.

عضو اتحادیه تولیدکنندگان فرآورده‌های لبنی:
پتروشیمی‌ها ناگهان ۱۰۰ درصد قیمت بسته‌بندی را گران کردند

عضو اتحادیه تولیدکنندگان فرآورده‌های لبنی اعلام کرد: پتروشیمی‌ها ناگهان ۱۰۰ درصد قیمت بسته‌بندی را گران کردند. محمدرضا اسماعیلی در گفت‌وگو با اقتصاد ۱۲۰، ادامه داد: عامل گرانی لبنیات، پتروشیمی‌ها و شرکت‌های بسته‌بندی هستند. اگر پتروشیمی‌ها قیمت بسته‌بندی را مدام با نوسان دلار، بالا و پایین نبرند، می‌شود قیمت لبنیات را در یک محور ثابت نگه داشت.

گزارش

جایگزینی تدبیر با «شوآف»:

آب تهران قربانی پویش‌های نمایشی می‌شود

به‌نظر می‌رسد برخی اقدامات نمایشی جای تدابیر عملی و اجرایی را در آب تهران گرفته است و حرکت وزیر نیرو در بازدید از ناوگان موتورسواران آبفای تهران، به‌حرکتی نمایشی بیشتر شبیه است تا تدبیر اجرایی!

به گزارش تسنیم، پنجم شهریورماه پویش توزیع و نصب لوازم کاهنده مصرف آب در استان تهران با حضور وزیر نیرو آغاز به کار کرد. در این مراسم، وزیر نیرو از کادر نیروهای موتوری و ماشینی برای این طرح بازدید به عمل آورد؛ نیروهایی که قرار است این تجهیزات را به دست مصرف‌کننده برسانند. به گفته مدیرعامل آبفای تهران، استفاده از این تجهیزات که در این پویش هدفگذاری شده، تا ۳۰ درصد می‌تواند مصرف آب خانه‌ها را کاهش دهد و عباس علی آبادی، وزیر نیرو وعده داده که هر مشترکی متقاضی نصب این تجهیزات باشد، به‌صورت اقساطی هزینه آن روی قبوض آب دریافت می‌شود. اما سوال اصلی اینجاست، در شرایطی که تهران تحت شدیدترین تنش آبی نیم قرن اخیر خود است، این پویش چقدر جنبه اجرایی در کاهش تنش آبی تهران دارد؟ به‌نظر می‌رسد اقدامات نمایشی جای تدابیر عملی و اجرایی را در آب تهران گرفته است و حرکت وزیر نیرو در بازدید از ناوگان موتورسواران آبفای تهران، به‌حرکتی نمایشی بیشتر شبیه است تا تدبیر اجرایی؛ در نقد این پویش همین بس که قانونی برای الزام نصب تجهیزات کم‌مصرف وجود ندارد و قرار است مشترکان داوطلبانه از این تجهیزات استفاده کنند. این در شرایطی است که اغلب کنتورهای آب تهران، کنتورهای مشترک بین چندین خانوار آپارتمان‌نشین است و خیلی بعید و دور از ذهن به نظر می‌رسد که در این شرایط، یک مشترک آب داوطلب خرید اقساطی تجهیزات کاهنده مصرف روی قبضی شود که چندین خانوار دیگر هم در آن قبض سهیم‌اند.

البته اقدامات نمایشی در بخش آب تهران به اینجا ختم نمی‌شود، از ابتدای سال جاری تا امروز پویشی تحت عنوان ۲۰ در ۳۰ در بخش آب تهران در جریان است، پویشی که به جرأت می‌توان گفت حتی بخشی از مردم تهران هم از نام آن اطلاعی ندارند، چه برسد به جزئیات و اهداف این پویش؛ این اقدامات نمایشی در بخش آب تهران که پای وزیر نیرو نیز به آن باز شده، در شرایطی است که تهران نیازمند تدبیر ویژه در مهار تنش آبی است. اگرچه به‌روزهای پایانی تابستان نزدیک می‌شویم، اما به‌نظر می‌رسد به‌دلیل عدم تدبیر کارآمد برای رفع تنش آبی تهران در تابستان، شاهد کشیده شدن شرایط تنش‌آمیز آب تهران به پاییز خواهیم بود.

گفت‌وگو

نایب‌رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی:

تنها ۷ درصد مساحت ایران اکتشاف شده است

نایب رئیس دوم کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران، با تأکید بر اهمیت ذخایر معدنی ایران، گفت: ایران با تنها یک درصد جمعیت جهان، حدود هفت درصد از ذخایر معدنی دنیا را در اختیار دارد. این یک مزیت خدادادی است که باید به درستی از آن بهره‌برداری کرد، اما متأسفانه سرمایه‌گذاری و فعالیت واقعی در بخش معدن، متناسب با این ظرفیت نبوده است.

مهرداد اکبریان در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز، به رویه تقاضامحور اکتشافات گذشته اشاره کرد و توضیح داد: در سال‌های گذشته، سیستم معدنکاری بیشتر بر اساس تقاضای بازار بود. ابتدا بررسی می‌شد که کدام ماده معدنی بازار دارد و سپس برای آن اکتشاف و سرمایه‌گذاری می‌کردند. سایر مواد، حتی اگر ارزشمند بودند، کنار گذاشته می‌شدند. این رویکرد باعث شد بسیاری از منابع معدنی هنوز مورد بهره‌برداری قرار نگیرند.

او درباره ضرورت بازنگری در محدوده‌های اکتشاف معدن و قراردادها، تاکید کرد: زمین‌ها و محدوده‌های بلوکه شده باید برای بخش خصوصی آزاد شود و قراردادها به گونه‌ای طراحی شوند که سرمایه‌گذاران انگیزه ورود به اکتشاف داشته باشند و منافع اقتصادی آنها هم در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت تأمین شود. همچنین صدور مجوزها نباید معطل بماند و با نظارت مناسب در اسرع وقت انجام شود.

این عضو اتاق بازرگانی همچنین به ابزار و فناوری اکتشاف اشاره و اظهار کرد: تجهیزات قدیمی هستند و در مقایسه با تکنولوژی‌های نوین خارجی، سرعت و دقت پایین‌تری دارند و هزینه‌ها بالاست. استفاده از فناوری‌های جدید و نرم‌افزارهای نوین می‌تواند اکتشاف را ارزان‌تر و گسترده‌تر کند. برای نمونه، کشوری مانند کانادا سه بار کل مساحت خود را اکتشاف کرده در حالی که در ایران تنها حدود هفت درصد مساحت اکتشاف شده است. اکبریان با تاکید بر کمبود نیروی انسانی متخصص و به‌روز، عنوان کرد: با بازنشستگی کارشناسان و ضعف ارتباطات بین‌المللی به‌دلیل تحریم‌ها، ذخیره علمی و تجربی در زمینه اکتشاف کاهش یافته است. برای بازگشت به یک وضعیت قدرتمند، باید جایگزینی کارشناسان جوان و به‌روز و تقویت ارتباط با شرکت‌ها و دانشگاه‌های خارجی را در اولویت قرار داد.

او در پایان خاطرنشان کرد: رفع این موانع، بهبود فرآیند اکتشاف معدن و بهره‌برداری از ذخایر معدنی کشور را امکان‌پذیر می‌سازد و می‌تواند بخش معدن را به جایگاه واقعی خود به‌عنوان موتور توسعه اقتصادی ایران برساند.

طبق این گزارش، ایران با برخورداری از ذخایر عظیم و متنوع معدنی، یکی از کشورهای شاخص جهان در این حوزه به شمار می‌رود؛ اما سهم اندک بخش معدن در اقتصاد ملی و عقب‌ماندگی در اکتشاف معدن نشان می‌دهد که فاصله قابل توجهی میان ظرفیت‌های بالقوه و واقعیت موجود وجود دارد.

گفت‌وگو

رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران:

هزینه‌های صادرات با مکانیسم ماشه افزایش می‌یابد

رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران به بررسی آثار فعال شدن مکانیسم ماشه بر اقتصاد و تجارت کشور به ویژه در بخش معدن و صنایع معدنی پرداخت.

سجاد غرقی در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه ایران از ظرفیت ویژه‌ای برای توسعه معادن و صنایع معدنی برخوردار است، اظهار کرد: هر چند اعمال تحریم‌های طولانی مدت علیه اقتصاد کشور، مانع توسعه یافتگی این صنایع متناسب با ظرفیت‌های کشور شده است. به بیان دقیق‌تر باید ادعا کرد که تحریم بر قیمت تمام شده تولید و همچنین رقابت‌پذیری حضور یک محصول در بازار جهانی اثرگذار خواهد بود.

او افزود: با فعال شدن مکانیسم ماشه علیه ایران و بازگشت دوباره تحریم‌های شورای امنیت علیه کشور، هزینه تولید و تجارت افزایش آشکار و قابل توجهی خواهد داشت. در همین حال صادرات ما دشوارتر و هزینه‌بر‌تر خواهد شد. یعنی ما ناچاریم محصول صادراتی خود را با هزینه بالاتری روانه بازار صادراتی کنیم. طبعا در چنین شرایطی از رقابت‌پذیری تولیدات ما در بازار جهانی کاسته خواهد شد.

رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران تاکید کرد: شرایط جدید مورد بحث بیش از آنکه به توقف تجارت ما منجر شود، زمینه ارتقا هزینه‌های تجاری را فراهم خواهد کرد. این چالش در شرایطی بر صنایع ما تحمیل می‌شود که تولیدکنندگان و تجار در تمامی سال‌های گذشته با تحریم و محدودیت حضور در صحنه بین‌المللی مواجه بوده‌اند. ما در این سال‌ها امکان مبادله مستقیم بانکی با سایر کشورها را نداشته‌ایم و همین موضوع نیز عملا به ارتقا هزینه مبادلات تجاری منجر شده است. در حال حاضر نیز بازگشت تحریم‌های سازمان ملل، عملا فشار روانی جدی‌تری را به صنایع و تجار تحمیل خواهد کرد.

غرقی تصریح کرد: علیرغم محدودیت‌های ناشی از تحریم و محدودیت در تعاملات جهانی، سیاست‌های داخلی ما به مراتب اثرگذارتر از شرایط تحریمی هستند. صنعت و تجارت ما در این سال‌ها به شدت از چالش‌ها و سیاست‌های داخلی به شکل منفی‌تری متاثر شده است. در حال حاضر امکان تغییر روندهای سیاسی و اقتصادی برای فعالان عرصه تولید و تجارت وجود ندارد. بنابراین فعالان عرصه تولید به‌خصوص در بخش معدن و صنایع معدنی باید روی کار خود متمرکز باشند.

او ادامه داد: همان‌طور که بارها تاکید شده ایران از ظرفیت ویژه‌ای برای توسعه بخش معدن و صنایع وابسته به آن برخوردار است. بنابراین در چنین بزنگاهی، چنانچه موانع داخلی مرتفع شود، امکان تولید و تداوم حضور در بازار رقابت جهانی وجود خواهد داشت. به این ترتیب مشکلات حاکم بر عرصه تولید و تجارت مرتفع خواهد شد. در این میان سیاست‌گذاران می‌توانند با رفع مشکلات و چالش‌های حاکم بر عرصه تولید و تجارت، به ارتقا تاب‌آوری صنعتگران در عرصه رقابت جهانی کمک کنند.